Lietas Nr. A420312714
Lietas arhīva Nr. A42-03127-14/2

ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
RĪGAS TIESU NAMS

S P R I E D U
LATVIJAS TAUTAS VĀRDĀ

Rīgā 2014.gada 24.oktobrī

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese S.Audzere,

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc SIA /Nosaukums A/ pieteikumu par Ekonomikas ministrijas 2014.gada 28.aprīļa lēmuma Nr.423-1-6523 atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] SIA /Nosaukums A/ (turpmāk – pieteicēja) ražo elektroenerģiju no atjaunojamiem energoresursiem. Ekonomikas ministrija pieteicējai nosūtīja 2014.gada 2.aprīļa vēstuli Nr.423-1-4970 un uzdeva mēneša laikā iesniegt 2013.gada darbības pārskatu. Pieteicēja iesniedza 2013.gada pārskatu un vienlaicīgi atbildēja, ka tai nav jāsniedz pārskats atbilstoši jaunajiem Ministru kabineta 2010.gada 1.aprīļa noteikumiem Nr.262 „Noteikumi par elektroenerģijas ražošanu, izmantojot atjaunojamos energoresursus, un cenu noteikšanas kārtību" (turpmāk – noteikumi Nr.262). Uz pieteicēju attiecas noteikumu Nr.262 97.punkts. Tas paredz, ka komersantiem, kas saņēmuši elektroenerģijas obligātā iepirkuma tiesības saskaņā ar agrāk spēkā esošajiem Ministru kabineta 2009.gada 24.februāra noteikumiem Nr.198 „Noteikumi par elektroenerģijas ražošanu, izmantojot atjaunojamos energoresursus, un cenu noteikšanas kārtību" (turpmāk – noteikumi Nr.198), jāpilda prasības, kas noteiktas tajos Ministru kabineta noteikumos, uz kuriem pamatojoties tiem piešķirtas tiesības pārdot no atjaunojamiem energoresursiem saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros. Pieteicējai ir piemērojamas noteikumu Nr.198 prasības.

[2] Ekonomikas ministrija 2014.gada 28.aprīlī ar lēmumu Nr.423-1-6523 (turpmāk – Lēmums) izvērtēja pieteicējas iesniegumu. Lēmumā norādīti turpmāk minētie apsvērumi.

[2.1] 2010.gada 1.aprīlī ir stājušies spēkā noteikumi Nr.262. Saskaņā ar noteikumu Nr.262 92.punktu spēku zaudē noteikumi Nr.198.

Publiskajās tiesībās jaunā tiesību norma parasti ir piemērojama tiem apstākļiem, kas radušies pirms, bet turpinās pēc jaunās tiesību normas spēkā stāšanās, citiem vārdiem sakot, jaunajai tiesību normai ir tūlītējs spēks. Izņēmumus no minētā principa var noteikt likumdevējs, paredzot citu attiecīgās situācijas tiesisko regulējumu.

Noteikumu Nr.198 39.punkts noteic komersanta pienākumu katru gadu līdz 1.martam iesniegt Ekonomikas ministrijā pārskatu par izmantoto energoresursu izlietojumu, saražotās elektroenerģijas apjomu un izmantoto tehnoloģiju atbilstoši šo noteikumu 4.pielikumam. Ņemot vērā to, ka ar noteikumu Nr.262 spēkā stāšanos spēku zaudējuši noteikumi Nr.198, tad komersantiem gada pārskats jāiesniedz atbilstoši spēkā esošajai gada pārskata formai – noteikumu Nr.262 9.pielikums.

Tā kā noteikumi Nr.198 nenoteic obligātu prasību komersantam tā elektrostacijā saražoto siltumenerģiju izmantot lietderīgi, kā arī informāciju par to norādīt ikgadējā gada pārskatā, tad komersantiem, kuri elektroenerģijas obligātā iepirkuma tiesībām ir kvalificējušies saskaņā ar noteikumiem Nr.198, iesniedzot gada pārskatu atbilstoši noteikumu Nr.262 9.pielikumam, nav obligāts pienākums norādīt informāciju par saražoto un efektīvi izlietoto siltumenerģiju, kā arī nav obligāts pienākums šo pārskatu un tajā sniegtos datus par efektīvi izlietoto siltumenerģiju apstiprināt pie neatkarīga akreditēta auditora. Tomēr pieteicējai būtu obligāti jāsniedz informācija, kas prasīta noteikumu Nr.262 60.punktā par saražoto un efektīvi izlietoto siltumenerģiju, kā arī jāapstiprina sniegtie dati pie neatkarīga akreditēta auditora, ja pieteicēja pretendētu uz Subsidētās elektroenerģijas nodokļa likumā noteikto apliekamajiem ienākumiem piemērojamo nodokļu likmi.

[2.2] Pieteicēja 2011.gada pārskatu par elektrostacijas darbību noformējusi atbilstoši noteikumiem Nr.262. Tādējādi pieteicēja ir akceptējusi pienākumu sniegt gada pārskatu saskaņā ar noteikumiem Nr.262.

Arī pieteicējas 2013.gada pārskats daļēji sagatavots atbilstoši noteikumiem Nr.262, jo tā II sadaļas 2.punktā norādīta informācijas par saražoto un efektīvi izlietoto siltumenerģiju. Šāda prasība nav iekļauta noteikumos Nr.198.

[3] Administratīvajā rajona tiesā 2014.gada 25.jūnijā saņemts pieteicējas pieteikums, pēc kura ierosināta administratīvā lieta. Pieteikumā norādīti turpmāk minētie apsvērumi.

[3.1] Ekonomikas ministrija 2009.gada 1.aprīlī ar lēmumu Nr.1-6.1-185 piešķīrusi pieteicējai tiesības pārdot biogāzes elektrostacijā /adrese/ saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros. Minētais lēmums pieņemts saskaņā ar noteikumiem Nr.198. Pieteicējai ir tiesības iesniegt gada pārskatu pēc agrāk noteiktas kārtības, t.i., saskaņā ar noteikumiem Nr.198. To paredz noteikumu Nr.262 97.punkts.

Ekonomikas ministrija nepareizi uzskata, ka noteikumi Nr.198 aizstāja noteikumus Nr.262 un ka pieteicējai ir pienākums sniegt pārskatu par īpašumā vai lietojumā esošo elektrostacijā izmantoto energoresursu izlietojumu, saražotās elektroenerģijas apjomu un izmantoto tehnoloģiju saskaņā ar

noteikumu Nr.262 9.pielikumu.

Vienīgais izņēmums, kad būtu piemērojami noteikumi Nr.262 ir paredzēts to 96.punktā, bet tas regulē tikai cenu, par kādu publiskais tirgotājs iepērk elektroenerģiju no pieteicējas. Citus izņēmumus noteikumi Nr.262 neparedz.

[3.2] Lēmums prettiesiski uzliek pieteicējai veikt darbību, kuru normatīvais akts neparedz. T.i., pārkāpt noteikumu Nr.262 97.punktu. Tā kā Lēmums pieprasa no pieteicējas tiesību normu pārkāpumu, tad šāds administratīvais akts nav spēkā, to paredz Administratīvā procesa likuma 74.panta pirmās daļas 4.punkts.

Administratīvais akts ir apstrīdams (atceļams), pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 75.panta pirmās daļas 3.punktu, jo tā saturs ir pretrunā ar tiesību normām un iestāde nav pareizi piemērojusi tiesību normas.

[3.3] Lēmums ir pretrunīgs un nesaprotams.

[3.4] Ja uzņēmums gada pārskatā norāda papildus informāciju, tad tas nerada iestādei tiesības arī turpmāk prasīt šādu informāciju.

[4] Administratīvā rajona tiesā 2014.gada 30.jūlijā saņemts Ekonomikas ministrijas paskaidrojums un lūgums noraidīt pieteikumu. Ministrija norāda uz turpmāk minētajiem iebildumiem.

Gan noteikumi Nr.198, gan noteikumi Nr.262 paredz komersantam, kurš elektroenerģiju ražo no atjaunojamiem energoresursiem, pienākumu katru gadu līdz 1.martam iesniegt Ekonomikas ministrijā gada pārskatu, kurā cita starpā ietverta informācija par tā īpašumā vai lietojumā esošā elektrostacijā izmantoto energoresursu izlietojumu, saražotās elektroenerģijas un siltumenerģijas apjomu un izmantoto tehnoloģiju. Pārskatā sniegtos datus apliecina sistēmas operatora atbildīgā persona, kuras elektrotīkliem elektrostacija ir pieslēgta. Minēto gada pārskatu pieteicēja līdz 2014.gada 1.martam ministrijā nebija iesniegusi. Noteikumu Nr.262 62.punkts paredz, ka gadījumā, ja komersants nav iesniedzis 60.punktā minēto gada pārskatu, ministrija mēneša laikā nosūta komersantam brīdinājumu. Ekonomikas ministrija 2014.gada 2.aprīlī pieteicējai nosūtīja brīdinājumu, kurā lūdz sniegt gada pārskatu par 2013.gadu. Pieteicēja 2014.gada 17.aprīlī ar vēstuli /numurs//2014/4, 2014.gada 22.aprīlī ar vēstuli un 2010.gada 10.maijā iesniedza 2013.gada pārskatu. Pieteicēja to iesniedza saskaņā ar noteikumu Nr.262 prasībām.

Ekonomikas ministrija uzskata, ka pieteicējai ir obligāta prasība iesniegt ministrijai gada pārskatu, kas ir atbilstošs noteikumu Nr.262 9.pielikumam, norādot to informācijas apjomu, kas izriet no noteikumiem Nr.198.

Motīvu daļa

[5] Ekonomikas ministrija 2009.gada 1.aprīlī ar lēmumu Nr.1-6.1-185 piešķīrusi pieteicējai tiesības pārdot biogāzes elektrostacijā /adrese/ saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros. Minētais lēmums pieņemts saskaņā ar noteikumiem Nr.198.

Laikā, kad pieteicējai tika piešķirtas tiesības pārdot elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros, spēkā bija noteikumi Nr.198. 2010.gada 1.aprīlī minētie noteikumi zaudēja spēku un tā vietā spēkā stājās noteikumi Nr.262.

Ekonomikas ministrija ir pareizi Lēmumā norādījusi, ka publiskajās tiesībās jaunā tiesību norma parasti ir piemērojama tiem apstākļiem, kas radušies pirms, bet turpinās pēc jaunās tiesību nomas spēkā stāšanās, t.i., jaunajai tiesību normai ir tūlītējs spēks. Izņēmumus no minētā principa var noteikt likumdevējs, paredzot citu attiecīgās situācijas tiesisko regulējumu.

Cita tiesiska regulējuma noteikšana ir saistīta ar jau iegūto tiesību aizsardzību noteiktā laika periodā. Citiem vārdiem sakot, likumdevējs paredz pārejas noteikumos tām personām, kurām jau ir izvirzītas noteiktas prasības vai kuras ieguvušas noteiktas tiesības, šīs prasības vai tiesības saglabāt. Tas balstīts uz apsvērumu, ka tūlītēja jaunu prasību ieviešana, piemēram, nozarēs ar lielu kapitālieguldījumu un ilgtermiņa plānošanu, var būt pārāk strauja kārtības maiņa. Tā kā šādi īpaši pārejas noteikumi ir izņēmums, tad tie ir jātulko šauri.

Noteikumu Nr.262 97.punkts paredz, ka komersantiem, kas saņēmuši elektroenerģijas obligātā iepirkuma tiesības saskaņā ar noteikumiem Nr.198, jāpilda prasības, kas noteiktas tajos Ministru kabineta noteikumos, uz kuriem pamatojoties tiem piešķirtas tiesības pārdot no atjaunojamiem energoresursiem saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros.

Tiesas ieskatā Noteikumu Nr.262 97.punktā lietotā izteiksme „jāpilda prasības" ir jāsaprot kā saturiski izvirzīti nosacījumi. T.i., likumdevējs ir aizsargājis pieteicēju no tādu jaunu prasību izpildes, kas tai nebija zināmas līdz noteikumu Nr.262 ieviešanai.

[6] Gan noteikumu Nr.198 39.punkts, gan noteikumu Nr.262 60.punkts paredz prasību komersantam, kurš elektroenerģiju ražo no atjaunojamiem energoresursiem, katru gadu līdz 1.martam iesniegt ministrijā pārskatu, kas ietver iepriekšējā gada darbības rādītājus.

Tātad prasība iesniegt iepriekšējā gada darbības pārskatu pieteicējai nav jauna prasība.

Pieteicēja līdz 2014.gada 1.martam nebija iesniegusi pārskatu par 2013.gadu. Tāpēc ministrija 2014.gada 2.aprīlī pieteicējai nosūtīja atgādinājumu. Pieteicēja uz atgādinājumu ir reaģējusi un iesniegusi 2013.gada darbības pārskatu.

Turpmāk tiesa aplūkos iesniedzamā gada pārskata saturu.

[7] Konkrēti kāda satura pārskatu komersantam ir jāiesniedz noteic iepriekš spēkā esošo noteikumu Nr.198 39.punkts un šo noteikumu 4.pielikums, kā arī jauno noteikumu Nr.262 60.punkts un šo noteikumu 9.pielikums. Salīdzinot noteikumu Nr.198 un noteikumu Nr.262 attiecīgos punktus, redzams, ka noteikumi Nr.262 izvirza vairākas jaunas prasības. Piemēram, jaunas prasības attiecas uz nepieciešamību sniegt informāciju par patiesā labuma guvēju, saražoto un efektīvi izmantoto (lietderīgi izmantoto) siltumenerģiju un tās lietotāju, pienākums šo pārskatu un tajā sniegtos datus par efektīvi izlietoto siltumenerģiju apstiprināt pie neatkarīga akreditēta auditora.

Pamatojoties uz noteikumu Nr.262 97.punktu, pieteicējai jaunās izvirzītās prasības nav jāpilda. T.i., nav ministrijā jāiesniedz tā informācija, kas tai netika prasīta ar noteikumu Nr.198 39.punktu un šo noteikumu 4.pielikumu.

Ekonomikas ministrija Lēmumā un tiesai sniegtajos paskaidrojumos minētajam piekrīt.

[8] Pieteicēja iebilst, ka tai gada pārskats jāsniedz pēc formas tādā tabulas veidā, kā tas ir paredzēts noteikumu Nr.262 9.pielikumā. Pieteicēja vēlas sniegt gada pārskatu pēc formas tādā veidā, kā to paredz noteikumu Nr.198 4.pielikums.

No Ekonomikas ministrijas 2014.gada 2.aprīļa atgādinājuma vēstules redzams, ka ministrija nemin konkrēti kā pārskats ir sniedzams. Tikai Lēmumā ministrija noteic, ka, ņemot vērā to, ka ar noteikumu Nr.262 spēkā stāšanos spēku zaudējuši noteikumi Nr.198, tad komersantiem gada pārskats jāiesniedz atbilstoši spēkā esošajai gada pārskata formai – noteikumu Nr.262 9.pielikums.

Salīdzinot noteikumu Nr.198 4.pielikumā un noteikumu Nr.262 9.pielikumā ietverto informācijas sniegšanas formātu – tabulu un informācijas strukturējumu pa grupām, tiesa uzskata, ka šāds informācijas sniegšanas formāts nav vērtējama, kā jauna prasība, kas pieteicējai ir pārsteigums, kurām tā nebūtu gatava un kas radītu pārāk straujas pārmaiņas. Likumdevēja mērķis bija pasargāt komersantu no tādām prasībām, kas varētu apgrūtināt tā darbību. Informācijas iesniegšana tabulas formā un strukturēšana pa grupām pieteicējai bija ierasta darbība. Konkrētā gadījumā pieteicējai nav jāizpilda

vienīgi tās tabulas un informācijas bloku sadaļas, kas tai nebija jāsniedz līdz 2010.gada 1.aprīlim (kad stājās spēkā noteikumi Nr.262).

Tādējādi tiesa piekrīt Ekonomikas ministrijai, ka pieteicējai ir obligāta prasība iesniegt ministrijai gada pārskatu, kas ir atbilstošs noteikumu Nr.262 9.pielikumam, norādot to informācijas apjomu, kas izriet no noteikumiem Nr.198.

[9] Tiesa nevērtē 2.2.punktā Ekonomikas ministrijas izvirzīto argumentu, jo tam nav nozīmes attiecībā uz spriedumā izteikto tiesību normu interpretāciju.

[10] Apkopojot minēto, tiesa nonāk pie secinājuma, ka Ekonomikas ministrijas 2014.gada 28.aprīļa lēmums Nr.423-1-6523 ir pamatots un tiesisks, savukārt SIA „/Nosaukums A/" pieteikums noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu un 289.-291.pantu, tiesa

nosprieda:

noraidīt SIA /Nosaukums A/ pieteikumu par Ekonomikas ministrijas 2014.gada 28.aprīļa lēmuma Nr.423-1-6523 atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvajā rajona tiesā Rīgas tiesu namā.

Tiesnese S.Audzere